

Drugi kongres hrvatskih znanstvenika iz domovine i inozemstva

Split, 7. – 10. svibnja, 2007.

Drugi kongres hrvatskih znanstvenika iz domovine i inozemstva zamišljen je kao nastavak nastojanja u povezivanju i umrežavanju hrvatskih znanstvenika, započelih na Prvome kongresu održanom od 15. do 19. studenoga 2004. u Zagrebu i Vukovaru. Osnovni je cilj Kongresa formuliran kroz ugradnju znanja i istraživanja u sustav znanstvenoga, gospodarskog, kulturnog i političkog razvoja Hrvatske. Ovaj je Kongres obilježen osjetno većim dolaskom i aktivnim sudjelovanjem znanstvenika (procjene govore oko 800 sudionika), kako iz domovine, tako i iz inozemstva. Važno je istaknuti da je uočeno aktivnije i brojnije sudjelovanje mladih znanstvenika koji su u organizaciju Kongresa uključeni od samih početaka, i to ne samo kao članovi Organizacijskog odbora, već i kao voditelji i izlagači tematskih cjelina, što je osjetan kvalitativan pomak u odnosu na Prvi kongres.

Kongres je svoje određenje dobio već i samim podnaslovom: “Hrvatska 2010. – društvo utemeljeno na znanju”, a cjelokupan je rad kroz sva tri dana imao za cilj stvoriti temelje snažnijem pozicioniranju Hrvatske na europskoj karti znanstvenih, tehnoloških i gospodarskih dostignuća, kao i aktivnije uključivanje mladih znanstvenika u promišljanje politike visokog obrazovanja i znanosti u Hrvatskoj.

Sam je rad tijekom trajanja Kongresa podijeljen u tri dana od kojih je prvi bio usmjeren k izlaganju voditelja prirodnih, tehničkih, humanističkih, biotehničkih i društvenih sekcija, te sekcije biomedicine i zdravstva. Voditelji sekcija su kroz iznošenje rezultata u razdoblju od Prvoga kongresa, te kroz analizu potrebnih promjena, dali okvire za umreženiji rad znanstvenika pojedine sekcije, a u cilju boljeg iskorištavanja ljudskih i materijalnih resursa, te postizanja značajnijih rezultata znanstveno-istraživačkog rada. Priključeni izlaganjima s područja sekcija znanosti, predstavljeni su zaključci skupa “Hrvatski studiji u inozemstvu” kojim su sudionici upoznati s tradicijom u hrvatskim studijima u inozemstvu, recentnim promjenama, te predloženim reformama sustava.

Usmjerenost Kongresa na suradnju znanosti i gospodarstva ostvarena je kroz “Gospodarski forum”, s podnaslovom “Partnerstvom do gospodarstva znanja”, u čijem je okviru otvoren i *Ured za transfer tehnologije Split*. Ured djeluje u okviru Zavoda za fiziku, Sveučilišta u Splitu, Fakulteta prirodoslovno-matematičkih znanosti i kineziologije, ali usluge pruža svim sastavnicama Sveučilišta i šire. Cilj je *Ureda* postati mjesto susreta Sveučilišta i gospodarstva, te svojim aktivnostima znatno po-

većati komercijalizaciju intelektualnog vlasništva Sveučilišta. Ured je otvorio dr. sc. Christian Ege, državni tajnik Ministarstva gospodarstva i rada Savezne pokrajine Saarland (Njemačka).

Drugi dio prvog dana Kongresa je kroz izlaganja voditelja tematskih cjelina, koje su u pripremnim koracima Kongresa prepoznate kao ključne za definiranje strateškog okvira razvoja sustava visokog obrazovanja i znanosti u Hrvatskoj (*Europski i međunarodni projekti; Suradnja s gospodarstvom i tehnologijski projekti; Razvoj znanstvenih institucija; Strateški okvir razvoja znanosti do 2010.* te *Privlačenje pozornosti medija na znanstvene teme i istraživanja*), dao okvir za drugi dan Kongresa, usmjeren kroz praktičan rad u radionicama, te definiranje dokumenata koji će poslužiti kao osnova daljnjeg razvoja navedenih područja.

U drugom danu Kongresa, na radionici “Europski i međunarodni projekti”, voditelja prof. dr. sc. Mile Dželalije, definirano je da su europski i međunarodni projekti jedni od glavnih instrumenata postizanja kvalitete i učinkovitosti znanstvenih istraživanja, te korisnost rezultata takvih aktivnosti za gospodarstvo i cijelo društvo. Istaknuti su osnovni elementi koje treba pravilno ustrojiti kako bi hrvatsko društvo što više iskoristilo sve mogućnosti koje daju ovakvi projekti. Završno su dani prijedlozi konkretnih akcija koje treba poduzeti kako bi se postigao cilj, a pritom je *Sedmi okvirni program* uzet kao središnji primjer rada i umrežavanja znanstvenika.

Prof. dr. sc. Stjepan Risović u okviru radionice *Suradnja s gospodarstvom i tehnologijski projekti* pokušao je iskazati važnost izgradnje poduzetničkoga duha i zaštite intelektualnoga vlasništva za razvoj društva, prikazati izgradnju i razvoj administrativne i tehničke potpore, ulogu i položaj mladih znanstvenika u suradnji s gospodarstvom, naglasiti doktorat kao važan instrument u projektima s gospodarstvom, važnost prijenosa znanja i tehnologije i suradnje s dijasporom.

Radionica *Razvoj znanstvenih institucija*, voditelja prof. dr. sc. Tihomira Hunjka kao svoj rezultat imala je prijedlog konkretnih mjera za učinkovitije upravljanje razvojem sustava znanosti u Republici Hrvatskoj. Prijedlozi se temelje na analizi stanja znanstvenih institucija, analizi istraživačkih projekata i programa hrvatskih znanstvenika, te na prepoznavanju ključnih faktora uspješnosti za razvoj sustava znanosti Republike Hrvatske. Osnovna obilježja društva znanja su *ekonomija* temeljena na znanju i *kvalitetne javne usluge* temeljene na širokoj upotrebi informacijsko-komunikacijskih tehnologija, što zahtijeva bitne promjene u našem sustavu znanosti i visokoga obrazovanja. Predloženi dokument, uz operativni plan za unaprjeđivanje razvoja znanstvenih institucija donosi i preporuke o unaprjeđenju financiranja sustava znanosti koje bi trebale pridonijeti povećanju učinkovitosti sustava.

Prof. dr. sc. Pero Lučin svojom je radionicom *Strateški okvir razvoja znanosti do 2010.* usmjerio razradu strateškog okvira razvoja znanosti do 2010. godine u Hrvatskoj, naslanjajući se na *Strateški okvir za razvoj Republike Hrvatske 2006. – 2013.* i

Strategiju razvoja znanosti koju je usvojio Hrvatski sabor 2003. U završnom dokumentu utvrđuju se četiri strateška cilja i 27 strateških zadataka. Dokument se fokusira na postojeći sustav znanstvenika i znanstvenih institucija. U okviru dokumenta posebna je pažnja posvećena dodatnom reguliranju sustava znanstvenog podmlatka, te stvaranju uvjeta za samostalan istraživački rad mladih znanstvenika.

Još jedna poticajna tema, koju se sve više prepoznaje kao nužnu za razvoj znanosti u Hrvatskoj – *Privlačenje pozornosti medija na znanstvene teme i istraživanja*, vodila je novinarka Novoga lista – Elvira Marinković-Škomrlj. Radionica je za cilj imala pokazati kako je znanost itekako medijski zanimljiva, kao paradigma ljudske znatiželje, istraživačkog duha i napretka čovječanstva, te dokazati da je nužno podići razinu informiranja, a onda i svijesti o važnosti i ulozi znanosti. Konkretni predloženi koraci bili su: kao pravilo uvesti “dane otvorenih vrata”, tiskati godišnjake institucija, uvesti mjere većeg uključivanja javnosti u znanost, poput u svijetu popularnih i izuzetno uspješnih akcija financiranja nekih istraživanja (genetske bolesti, rak itd.). Osim toga, treba imati na umu da je promocija znanosti definirana i u strateškim dokumentima Vlade Republike Hrvatske.

U trećem je danu Kongresa održana Plenarna sjednica sa zaključcima tematskih cjelina i donošenja *Izjave* koju su potpisali najvažniji nositelji dužnosti u hrvatskom sustavu visokog obrazovanja i znanosti: ministar znanosti, obrazovanja i športa, predsjednik Nacionalnog vijeća za znanost, predsjednik Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje, te rektori svih hrvatskih sveučilišta. *Izjavom* je utvrđena nužnost provođenja u djelo akcijskih planova razvijenih po tematskim cjelinama Kongresa, pružanje daljnje potpore radu Nacionalne zaklade za znanost, te snažnije uključivanje hrvatskih znanstvenika iz inozemstva u hrvatski sustav znanosti i visokog obrazovanja. U *Izjavi* se također promovira potreba podizanja kvalitete rada i odgovornosti hrvatskih znanstvenika uz snažno pomlađivanje sustava znanosti, te pružanje pomoći mladim znanstvenicima na početku njihovih karijera. Dodatno, najavljuje se određivanje pet uskih prioritetnih znanstvenih i tehnoloških područja razvoja i ulaganja, a kao posljednja točka navodi se potreba za zajedničkim sudjelovanjem hrvatskih znanstvenika u natjecanjima *Sedmog okvirnog programa*.

Krajnje pozitivna energija, intrinzična motivacija i komunikacija usmjerena k stvaranju kooperativnih mreža obilježili su Drugi kongres, stvorivši tako temelje produktivnijem razvoju hrvatske znanosti.

Dunja Potočnik